

PREU DE SUSCRIPCIÓ: una pesseta TRIMESTRE.—UN NÚMERO SOL. 10 céntims.—ATRASSAT, 15.

Avuy segueix la publicació de l' Anteproyecto de Ley de Socorro mutuo.

JOSEPH VERDI

Nasqué á Roncole, petita població de 200 habitants, á una llegua de Burseto, ducat de Parma: tenia 87 anys.

Sa primera obra, *Oberto Conte di San Bonifazio*, fòu estrenada l' 17 de Novembre de l' 39 á l' teatro de la Scala de Milán: la última, *Falstaff*, ho sigüé en lo mateix teatro la nit de l' 9 de Febrer de l' 93.

Aquesta distancia de fetxas implica pera l' mestre Verdi mes de mitja centuria d' un treball incessant.

No tenim espay suficient pera fer una detallada biografia de l' inspiradíssim compositor que ab són talent y activitat ha donat á la lírica dramática evidents y palpables probas d' ésser un verdader geni musical.

No citarem com á confirmació de nostra asert *Il Corsaro*, *I due Foscari*, *La bataglia du Leguano* y altras que passaren per las taulas de l' teatro com fochs-follets; pero si com exemplar de sa inagotable vena melódica y de sa potència dramática, *Ernani*, *Il Trovatore*, *Rigoletto*, *Un ballo in maschera*, etz., etz. Aquestas foren las afortunadas fillas de sa primera època, quant la música moderna exijia nova manera de sentir y pensar, llensant lluny de l' escenari l' escola purament melódica que allavors regnaba.

Verdi, comprengué la inverossimilitut, lo in-

fructuós de sa continuació; tocá la necessitat de la reforma de nostra lírica dramática, pulsá ab suma atenció las manifestacions de ls públichs que representan la forsa directriu de l' desenvolvement de l' art, y posá sa privilegiada inteligença á l' servei de la música moderna.

Per aixó fer y no volgurent entrar de cop y volta en la nova y revolucionaria cofradia que l' obligaba á surtir de sa atmòsfera hont naixia y s' desarrollaba sa vida coñceptiva, doná com á punt de transició, com á pont ó palanca per' passar d' una escola á l' altra, l' *D. Carlo* que s' estrená á París á l' Mars de l' 1867 ab molté èxit.

Nou Verdi s' presentaba á l' públich; potser no tan personal com las anteriors obras, potser no tan exponentáneo y fácil; pero si mes sabi, mes cuidados en demostrar lo caudal de ciencia que possehia, en que l' orquestra en sas mans podia arribar fins á l' límit de l' espressió de ls sentiments y caràcters, tendencias y aspiracions de ls personatges posats en acció.

Després de *D. Carlo* vingué la mes celebrada y la mes unanimament aplaudida de totas las obras de l' incansable compositor italiá: *Aida*.

Fou escrita ab motiu de volguer celebrar lo Khedive d' Egipte Ismail Pachá, l' obertura de l' Canal de Suez. La obra fou presentada sens reparar en gastos: lo patrocinador era massa alt pera fitxarse en aquestas miserables minucias.

Lo mestre cobrá per són treball 20,000 duros.

Per lo que ès son mérit no resulta exagerada la cantitat.

Y no acabá aqui Verdi. Tenia que darnos un' altra sorpresa de que son talent era inagotable, de que ls anys afinaban cada dia mes las cordas de sa energia, y que l' ànima plena de joventut vivia en los plahers d' una eterna primavera, arrullada pe ls variats tons de la verdadera poesía.

Y 'ns doná *Otelo*, manifestació plena de la forsa, de la virilitat ab que interpretaba los mes culminants passatges de la obra de Shakespeare.

Poch després nos sorprenia ab una obra de distint carácter, de nou género, forma diferent de la fins allavors usada, plena de gracia, saturada de ingenuitat encantadora, xamosa, afalaguera: *Falstaff*.

En aquet cás en Verdi demostrá á sos detractors que 'l geni no envelleix may y qu' ell ab sa espléndida imaginació podia, com ho feya, fer rebrotar l' arbre frondós de sa indisutible inmortalitat.

Si com a músich ha sigut la viva representació de l'art líric d'Italia durant mes de mitj sige, demostrá sos humanitatis sentiments creant un Assilo per' alberch de músichs vells y pobres, dedicant á són sostentiment la major part de sa quantiosa fortuna.

Rebé en vida distincions, honors, ovacions entusiastas, delirants, nascudas á l caliu de sas inspiradas obras: en mort rebrá l' insigne mestre las llàgrimas de l' agrahiment nascudas de 'ls companys qu' en l' exercici de l' art guanyaren la velesa ó la impossibilitació.

ROMEO SANTA CLARA.

Revista teatral

Liceo. — *Hänsel é Gretel*. Son los protagonistas de un quènto per tot arreu conegut y per tothom aplaudit per sa ingenuitat y senzillesa.

La novetat de l' assumpto, la edat de 'ls dos citats personatges, la falta de lluya de corrents passionals de que careix lo llibre, lo no haverhi las ratllas nervudas de oposats caràcters que estableixin lo clar y obscur de l' quadro dramàtic, posaban en un apreto á l' músich que tenia que construhi sens fonaments, sens base ferma, segura, la obra musical.

Cap condició de las indispensables per la lírica dramàtica reuneix l' arreglo de Adelaida Wette.

Lo treball l' ha tingut de ferse 'l lo compositor creantse situacions per' que resultessin simpàtichs los protagonistas pera donar mostras de sa portentosa gallardía conceptiva, pera dominar á l' públich ab la suau aroma d' una pregaria y ab las torrentades de sonoritat d' una orquestació manejada per má de mestre.

Una noya y un noy, sos pares, y una bruixa.

He'us aquí 'ls personatges de *Hänsel é Gretel*.

La idea ès completament nova en sa essència cardinal, y atrevida á l' posarla en música y á l' portarla á las taulas de l' teatro, ahont las coses mes insignificants cauen en lo ridicul mes extremat, sens salvarlas la bona y fonda intenció de l' músich en la manera de presentarlas.

Aixó no ha succehit en *Hänsel é Gretel*.

Y ès porque 'l músich alemany, á mes de possehir una imaginació florida, de vol d' àguila en la grandiositat inicial de sa forma y desarollo, té un caudal de coneixements orquestrals no molt comú, un instint de fina y delicada observació de la naturalesa, y un entusiasme, una verdadera idolatria pe 'ls clàssichs, molt particularment pe l' autor de *Don Giovanni* y *Les noces de Figaro* que 'l portan á fundir en una solució de forma encanta-

dora los mes difícils y entrebancats paranyos de la descripció de ideas y sentiments.

Humperdinck, tot y sent (segons diuh) admirador y deixeble de Wagner, no ha volgut entrar resoltament en lo terreno de l' mestre.

Té moments que arriba á la porta, fins hi truca; pero espantat de son atreviment, fuig, y allavors entra joyós, l' ànima esplayantse, en las divinals regions hont hi canta la melodia eterna, l' inmortal Mozart.

Aixó 'ns porta com per la mà, conseqüència de la primicia sentada mes amunt, á dir que en *Hänsel é Gretel*, única obra que li coneixem, Humperdinck no té personalitat fitxa, dominant, que atragui á l' auditori y per la forsa de són geni en las tortuositats incidentals de l' desarrollo de la fàbula subjecti á l' espectador, l' obli-gui á respirar en aquells moments l' atmòsfera de sa manera de sentir l' art, la personal, la propia.

Aixó no s' hi troba.

Quant menos s' ho pensa sent uns verdaders couplets dignes d' un café cantant y de una *divette* fiambre, y á l' costat d' aquesta página borrosa, s' hi troba la inspirada, la en tots conceptes bellissima cansó de Gratal en lo segon acte.

No se sab qué admirar mes, si á l' poeta que canta inspirantse en los ayres populars de sa comarca portanthi l' expressió de sa vida moral, ó á l' filosop que ab sa ciència infalible, coloreja ab la llum de l' art l' alada idea que encanta y enamora.

Y en aquesta tessitura canta y mes canta y refila l' artista, trobant modulacions sempre naturals dintre l' escala de la música alegre, riallera, xamosa, que aviva l' esperit y eleva l' ànima fentla gosar de 'ls efluvis de la vida ideal, bucólica.

Així se sosté Humperdinck en los dos primers actes de sa obra, tenint lo públich embadalit ab la fluides clàssica (Mozart) de sa melodia de forma irreprovable, cenyida á l' pensament de la lletra y llensant per tot indret la gracia, tendresa, ingenuitat y elegancia.

L' acte tercer ès lo fluix de la obra.

Sembla impossible sigui de l' mateix que ha concebut los dos anteriors.

¡Quina llàstima d' aquell temps de wals tan de parran da y manossejat, que recorda un coro d' una sarsuela molt coneuda de l' repertori castellà!

Es per' nosaltres aquest acte 'l en que hi posá Humperdinck mes cuidado, mes intel·ligència, carinyo, amor, pera cubrir ab lo ropa de orquesta las deficiencias de concepte, las caygudas de l' artista, lo vulgar de sa forma. Aquell duo de *terceroletas* es digne de la Franceschini y per cantarse tot balancejant.

Resumim: *Hänsel é Gretel* ès una obra que per sas bellesas se sent ab delicia y encantament y que 's fa simpatíca desde 'ls primers compassos.

A l' verdader y calorós èxit que tingué la nit de l' estreno, molt hi contribuiren las Srt. Irene Monte, Baldini, Usa Bardi y Lorini, la Sra Gabbi y l' Sr. Baldassari que foren aplaudits en algunes escenes y en los finals de cada acte.

També 'n participá 'l reputat pintor escenògrafo senyor Vilumara qui tingué que presentarse á las taulas á l' acabarse l' segon.

Y mes que á tots los citats, correspon l' èxit franch y just á l' Sr. Mascheroni que diríj ab intel·ligència y acert, ab verdader entusiasme, la orquesta, fent sobrepujant los innnumerables detalls de que està plena la partitura, filigranas que avaloran la obra de Humperdinck.—A. DE LA FLORIDA.

Tívoli. — La empresa de l' Teatro Líric Català pòt

estar mes que satisfeta per la bona acollida que 'l públich dóna á sus funcions. Aquéstas se contan per plens.

L'última obra estrenada és: *L'adoració de 'ls Pastors*, quadro plàstich, lletra de mossen Cinto Verdaguer y música de Enrich Morera.

A 'l poeta vigatá no se 'l ha de jutjar com á autor dramàtic que va á 'l teatro sentant las primícies d'un problema social, ó desarrollant un de 'ls extrems mes culminants de la vida moderna, ó un altre assumptu de palpitant interès. No: en la obra de nostre poeta s'hi respira 'l delicat perfum de flors que sols á 'l cel miran; imaginació mística, flor delicada que obra sa corola á 'l bés de l'amor; sols á l'amor de pureza entona sus estrofas que s'evaporan entre 'l fum de l'incens, y pujan, y's perden, embaumant l'infinit: peregrí en aquesta vida, segueix la ruta ab pás ferm, mirant sempre l'estrella rutilant de nostre Fe y Esperansa; aucella pe 'ls vents fuetejada, aixeca 'l vol y en las regions eteràreas hont tot ès pau y benaventuransa, canta á la Caritat cristiana que dignifica y redimeix, verdader arch de San Martí que anuncia la bonansa de l'ànima atribulada. Aquí s'troba á mossen Cinto y no en altra part.

Per' aixó 'l públich no sent entusiasmado per *L'adoració de 'ls Pastors*, per lo nou que li resulta 'l gènero, per lo poch identificat qu'està ab la idea mare que fa parlar á 'ls personatges.

No volem pas dir que no s'aplaudeixi, sino que resultan molt divididas las opinions de si's deuen portar aquests assumptos á 'l teatro y en la forma que ho fa 'Lirich Català.

La música de 'l mestre Morera está apropiada á 'l tò general de la obra.

Acaba aquesta cantantá coro: *'L noy de la mare'*.—R. SANTA CLARA.

Eldorado.—Poca feyna ofereix á 'l revistero 'l treball d'aquesta setmana.

Sols una novedat tinch anotada y ès Mr. Clayton ab sos exercicis contusionistas.

S'ha de véurer per' créurer sia possible fer lo que fa: en sòn esqueleto no hi dèu haver articulacions y aquelles serán de pà de pessich, ó carn de membrillo: ès tanta la ductilitat, que s'estira, s'arronda, 's tòrs de camas y de brassos, y lo mes incomprendible: ès que de cintura amunt fa que lo que va á 'l devant vaji á 'l redera.

La concurrencia en totes las funcions ha sigut numerosa y aplaudida lo atrevit y fenomenal de 'ls ejercicis.—A. F.

Principal.—En est elegant calisseu ve actuant ab lo milló èxit la companyia castellana de declamació de donya Carme Cobeña, dirigida pe 'l primer actor don Agapito Cuevas.

En escena han sigut pasadas *Dora*, *Fedora*, *La de San Quintín*, *La prudencia en la mujer* y *El castigo del Penseque*, abduyas de Tirso Molina, y refoses, la primera, pe 'l Sr. Oliver y la derrera pe 'l Sr. Villegas. També hi havem vist *El Patio*, y 'l nou drama de 'l Sr. Palou y Coll D. Pedro del Puñal.

En totes las obras ditas la interpretació no pot menys d'ésser aplaudida, senyalant en primer lloc á la senyora Cabeña qui ha guanyat moltíssim. Dicció clara, prosodia elegant, delicadesa de sentiments, passió dramàtica, tot contribueix á fer de la Cabeña una actriu que dins de poch, serà, sino de fet de dret, la primera actriu espanyola. Una sola cosa havem de taxtar: á voltas diu ab massa precipitació, filla sens dupte de la forsa d'expressió que imprimeix á 'l diálech y que si no resultés en defecte de la claretat de aquet, ni sisquere ho haguerem esmentat.

Molt be en Cuevas, cosa sempre; y demostrant molta pericia en la direcció escénica.

Los Srs. Colom y Rausell, actors que mereixen menció especial pel bon gust ab que treballan, com també la Sra. Colom y la Sra. Quijada, actriu aquesta de molt pervindre y que fa una *pradiana* inimitable.—A.

CONFERENCIA OBRERA

Lo Sr. Gobernador civil, que havia donat permís per fer un meeting per tractar sobre la lley d'accidents de 'l treball, posant com á condició que sols podia haverhi 40 concurrents, va autorisar la celebració de una conferència obrera relativa 'l mateix assumptu sense limitar número d'oyents, si se va procurar que no fossin gaires, perque, un cop autorisada la conferència, va negar permís de fixar cartells anunciantla.

Ab tot, l'acte va tenir lloc diumenge passat á *La Serpentina*, comensant á las deu de 'l matí ab regular concurrencia. La societat organitzadora pót donarse per satisfecha; puig lo sér major ó menor lo número de concurrents, no priva la importància á las disertacions fetas pe 'ls Srs. Jurado y Perelló, encarregats de dirigir la paraula á 'l auditori.

Aquesta conferència va evidenciar la forsa inmensa de la mutualitat com á factor importantissim en la marxa social y va deixar véurer lo benefici que á la pau y á la harmonia de las diversas classes pót reportar la idea mutualista degudament implantada. De lo que va dir don Joan Perelló 's deduïx clarament que la mutualitat, segunt lo camí trassat per la associació iniciadora de aquella conferència, portará á no trigar gayre (y tan poch trigará que ja se 'n tocan resultats pràctichs) la manera de que 'ls treballadors pobres obtingan per dret propí quant sigan vells 'l cobro de una renda vitalícia que 'ls asseguri la subsistencia llurantlos de acudir a la almoyna ó á 'ls assilos; que 'ls que morin, jovans ó vells, no deixin ab lo dolor la espantosa miseria en sus familiars, sino que pe 'l contrari, deixin á aquéstas algún capital, si be petit, bastant á tréure'ls de grans apuros en aquell trance luctuós, y per fi s'logrará auxiliar á las familiars quant la mare tinga successió.

Aquests tres punts fonamentals de *La Unión defensora del Socorro mutuo* són també los que forman la essència de las lleys sobre accidents de 'l treball y regulant lo de las donas; y tenint en compte que la associació que 'l senyor Perelló presideix tingüé aprobada una secció per accidents ocorreguts á obrers y que dita associació ès anterior á la fetxa en que s'van discutir, aprobar y sanctionar ditas lleys y que 'l Gobern á 'l presentarlas tenia coneixement de 'ls Estatuts, existència y funcionament de *La Unión defensora*, no ès aventurat—y be ho digué l'orador—pensar que tal vegada aquells estatuts contribuirien á apressurar la presentació de la lley d'accidents que ab ells té molts punts de semblanza. Per aixó—digué— aquella societat ara ha cregut convenient posar una secció en pró de 'ls obrers, á fi de que aquets, en cas de desgracia que hagi de sér indemnizada en virtut de la lley de 'l Sr. Dato, cobrin sempre lo degut, y per igual causa, en vista de la deficiència de la redacció de l'article 12 de la lley, demanarà que s'reformi en lo sentit de que 'ls patrons de industrias petitas quins per aqueix motiu no tenen solvència prou gran, vingan obligats per medi de 'l seguro que autorisa dit article, á lograr que hi hagi la seguritat de que en cas d'accident, los seus jornalers no quedaran sense cobrar.

La segona part de 'l discurs de 'l Sr. Perelló va limitar-se á concretar la idea de la conferència y á demostrar que si s'accepta pe 'l Gobern y per las Corts l'anteproyecte de 'l Congrés general de Auxili mutuo celebrat fa un any y mitj en nostra ciutat, tots los treballadors de Espanya tindrán medi de cobrar per mandato legal una pensió de sis duros cada mes desde la edat de 60 anys, pensió que veurán aumentada ab altra de set duros á 'l mes quant arribin á 70 anys, resultant que units los esforços de associacions com *La Unión defensora* ab lo de una lley (si s'aprova) per dita associació proposada á 'ls Poders públics, tothom que arribi á 60 anys tindrà indirectament un augment de jornal ó de paga y á 'l arribar á sa decrepitat disfrutarà una vellesa tranquila.

Vegi l' mes negat si aixó és o no és interessant. Pero mes interessa encara si s' reflexiona respecte à l' discurs de l' ilustrar obrer Manel Jurado. Aquet jove treballador va extender's sobre la qüestió social; va fer veure que 'ls patrons se deixan guiar, en general, massa per l' egoisme; va excitarlos à que compleixen sos devers assistint à las juntas de 'ls Jurats mixtos (cosa que descuidan moltes vegades mentres los obrers no hi faltan), y va demostrar que aquella pau y harmonia se alcansaran ab una forta unió de 'ls treballadors y un criteri de expansió y de justicia per part de 'ls amos.

Lo Sr. Jurado va recalcar que 'ls Goberns no obran espontàneament en pró de las classes obreras, afejint que quant los donan algun dret ès à regañadientes, com, segons ell, ha succehit ab la llei d' accidents recentment promulgada, la qual de tots modos ès una concessió y una reparació degada à 'ls que no contan ab mes medi de viure que l' treball honrat.

De veras volriam que las personas pensadoras fossin cás de conferencias tan importants com ho va resultar la celebrada diumenge en aquesta capital.

U. C. B.

D. PEDRO DEL PUÑALET

drama en tres actes y en vers, original de l' Sr. PALOU Y COLL.

La companyia de D. Carme Cobeña que actua en lo Teatro Principal, ha estrenat lo darrer drama de l' autor de *La Campana de la Almudaina*. La nova producció, adoleix d' un defecte d' origen; això ès, porta trenta anys de retràs. Avuy no van las corrents de l' teatro pe 'ls indrets de l' drama històrich, de capa y espasa y de l' vers majestuos; avuy se demana realisme, vida present, no passada, prosa, res de vers; y, com que *D. Pedro del Puñaleto* ès tot lo primer, per això dich que ès un drama que ve retrassat y, per això crech que, ab tot y 'ls seus defectes, dos ó tres dotzenas d' anys enderrera haguera sigut un èxit franch.

Acabo de dir que la obra té defectes, y, en lo meu sentir, lo primer y principal ès la vaguetat y difusió de la faula escènica, tan pronunciadas, com que la fan incomprendible; en segon lloc, cap senyalar la desnaturalisació de l' carácter de l' monarca, completamente different de l' que 'ns parla la historia, y sobretot la seva mateixa crònica. Altres ne podrà fer notar, sens dupte menys importants y fins pot sèr que alguns no ho fossin, jutjant l' obra desde l' punt de vista de la escola à que perteneix.

També té mèrits y qualitats, y com que així ho reconech, me plau consignarlos; y ès un d' ells la estructura de l' acte primer, sens dupte l' milló de tots. També ho ès, y aquet en grau superlatiu, lo llenguatge y la versificació; poeta l' Sr. Palou y Coll, ha escrit lo seu nou drama ab llenguatge robust y en vers elegant, ab la forma caballeresca propia de l' gènero; per això *D. Pedro del Puñaleto* ès escoltat ab gust.

Ab tot, entench, que com obra pensada, meditada y molt treballada, ès digna filla de l' autor de *La Campana de la Almudaina*, per mes que no pugui dirse bessona de aquésta.

La interpretació excellent, sobresurtint lo Sr. Cuevas en la part de protagonista y la Sra. Cobeña en la de Maria de Cabrera. Abdos tingueren moments felisos y arrencaren à la concurrencia aplaudiments repetits.— ARGENTVIU.

Saló de descans

Ab la mort de la distingida tiple d' òpera Sra. Vicentina Ferni l' art líric va tenir una perduda de consideració. La Sra. Ferni, artista de la bona escola italiana, tenia tot lo repertori, y era un verdader puntal per' las empresas. Havía cantat en los principals teatros de l' extranjer y de nostra patria. Tenia excelentes qualitats que li reconegué també nostre públic applaudintla en las óperas mes populars. Casada ab l' intelligent barítono y mestre de cant Sr. Carbonell, havia fixat darrerament sa estada en Barcelona ahont ha mort. D. E. P.

—Apropósito de l' barítono Carbonell. Actualment se

troba formant part de la companyia Giovannini, en la que també hi figura la distingida artista Susana Vigier, artista de gran perpervire, gracies à sa ben timbrada veu y excellent escola y gallarda y simpática figura; dots que posa de relleu en las obras que executa, com avans las hi posà en *Il trovatore*, *Pagliacci*, *Ballo*, etz.

— Lo dia 10 à las deu celebrarà la Junta General ordinaria 'l Montepio Català.

— La «Liga espiritual de Ntra. Sra. de Montserrat», ha publicat un preciós número extraordinari de l' seu periódich de Janer, consagrat à la memoria de l' difunt Bisbe Dr. Morgades. Conte treballs de distinjits Prelats y de escriptors notables.

— Diumenge passat hi hagué Junta General en l' Institut obrer graciense. Van sèr aprobats los comptes y's va reelixir la Directiva facultantla per' designar los socis que han d' ocupar alguna vacant que hi ha. Tot va anar bé. La secció va durar uns 20 minuts.

Imp. de Ramón Pujol.—Tallers, 45, Barcelona.

NUEVO INVENTO

Clavijas por presión «Sistema Terraza» — Aplicables à todos los Instrumentos de cuerda.

Patente Española núm. 24,143. — Adición núm. 25,879
Patentes de invención en Alemania, Italia y Francia.

Debido à este nuevo y utilísimo procedimiento se han procurado salvar las deficiencias de todas las clavijas conocidas.

Pidanse catálogos.

De venta en las principales guitarrerías y almacenes de música de España.

DIRECCIÓN Y ADMINISTRACIÓN GENERAL EN ESPAÑA

M. MORA

CALLE FÉLIX PIZCUETA, 1. — VALENCIA.

Representante en esta plaza:

JOSÉ MARÍA POUS, San Pablo, 15.

Gran establecimiento de música

Instrumentos, pianos y armóniums, de

● JUAN AYNE ●
FERNANDO VII, 51 y 53 y CALL, 22.—BARCELONA

En esta casa se halla de venta la obra de gran éxito

A PAÍSES DESCONOCIDOS

Precio de los principales números de música:

Terceto de los Polismans.	2 ptas.
Duo de los carteros.	2'50 "
Coro las Violetas.	2'50 "

■■■■■ Especialidad en pianos de alquiler. ■■■■■
Guitarras desde 5 pesetas.

LA GRESHAM

Compañía inglesa de seguros de vida
fundada en Londres en 1848.

Oficina en Barcelona:

PLAZA DE CATALUÑA, 39

ARCHIVO LÍRICO-DRAMÁTICO

Y COPISTERÍA DE

Francisco Pérez Pol

Calle de Roig, núm. 24.—BARCELONA